

Vgl. चापल.

चापाल N. pr. eines Kaitja BURN. Intr. 74. 84.

चापिन् (von चाप) 1) adj. mit einem Bogen bewaffnet MBH. 12, 10406. — 2) m. der Schütze im Thierkreise HORAC. in Z. f. d. K. d. M. IV, 308. चापट्टिक m. patron. von चापट्टक oder चा^० gaṇa तौलत्वत्पादि zu P. 2, 4, 61.

चावुका f. a small circular pillow WILS.

चामर (von चमर) 1) n. Siddh. K. 249, b, 2. (nach BHOJA im ÇKDr. auch m., nach BHAR. zu AK. auch चामरा und चामरी f.) der Schweif des Bos grunniens, der als Fliegenwedel gebraucht wird und zu den Insignien der Fürsten gehört; häufig werden ihrer zwei erwähnt. AK. 2, 8, 1, 31. TRIK. 2, 8, 31. H. 717. MBH. 1, 4943. 2, 1921. 14, 2181. HARIV. 4443. 3216. RAGH. 3, 16. VIKR. 76. MEGH. 36. PAÑKAT. III, 266. VID. 333. LALIT. 88. RĪGĀ-TAR. 1, 81. व्यजन MBH. 1, 4941. 6, 670. 3966. HARIV. 1290. R. 3, 9, 7. Unterschieden von व्यजन BHĀG. P. 4, 7, 21. कृत्सैः HARIV. 4649. ग्राहिणी BHART. 3, 67. किराती चामरधारिः Cit. beim Sch. zu ÇĀK. 20, 16. Am Ende eines adj. comp. f. श्री KUMĀRAS. 7, 42. als Schmuck auf dem Kopfe der Pferde ÇĀK. 8. VIKR. 4. Fliegenwedel überh.: बार्हचामर BHĀG. P. 8, 10, 13. Nach MED. n. und f. श्री = दण्ड Stiel und बालव्यजन Fliegenwedel. — 2) adj. vom vorherg.: दण्ड der Stiel eines Fliegenwedels AK. 3, 4, 25, 187. — 3) N. eines Metrums (4 Mal — — — — — — — — — —) COLEBR. Misc. Ess. II, 161 (X, 12).

चामरग्राह (चा^० + ग्राह) m. Fliegenwedelhalter gaṇa रेवत्पादि zu P. 4, 1, 146. Davon ग्राहिकं patron. ebend.

चामरपुष्प (चा^० + पुष्प) n. (WILS. und ÇKDr. richtiger m. nach ders. Aut.) N. verschiedener Pflanzen: 1) Mangifera indica (s. आम्र). — 2) der Betelnussbaum (s. पूग). — 3) Pandanus odoratissimus (s. केतक). — 4) Saccharum spontaneum Lin. (s. कोश) MED. p. 31. Die letzte Pflanze auch पुष्पक m. nach ĠĀTĀDH. im ÇKDr.

चामरसाक्षय (चा^० + सा^०) m. Saccharum spontaneum Lin. SUÇA. 2, 104, 10.

चामरिक (von चामर) m. Fliegenwedelhalter VJUTP. 93.

चामरिन् (wie eben) m. Pferd (mit einem Fliegenwedel [dem Schweife]) versehen TRIK. 2, 8, 41.

चामसायनं patron. von चमसिन् gaṇa नडादि zu P. 4, 1, 99 (vgl. 6, 4, 174).

चैमस्य patron. von चमस gaṇa गर्गादि zu P. 4, 1, 105.

चामीकर n. 1) Gold AK. 2, 9, 95. H. 1044. 61. RATNAM. 87. MBH. 2, 940. 3, 10248. 10, 490. N. 21, 11. R. 3, 26, 6. 5, 7, 13. 13, 12. VIKR. 14. KUMĀRAS. 7, 49. VARĀH. BRH. S. 24, 8. 104, 62. BHĀG. P. 7, 8, 20. — 2) Stechapfel (wie alle Bezz. für Gold; vgl. AK. 2, 4, 2, 58) ÇKDr.

चामुण्डा f. eine Form der Durgā TRIK. 1, 1, 63. H. 206. MĀLATIM. 81, 6. fgg. RĪGĀ-TAR. 3, 46. 7, 1719. eine der 7 Mātā H. 201, Sch. ÇABDAR. im ÇKDr. MIT. 142, 11. यस्माच्चण्डं च मुण्डं च गृहीत्वा त्रमुपागता । चामुण्डेति ततो लोके ध्याता देवि भविष्यसि ॥ KĀNDIN im ÇKDr. — Vgl. चर्ममुण्डा.

चाम्पिला f. Fluss TRIK. 1, 2, 30.

चाम्पेय (von चम्पा) 1) m. Name zweier Bäume: = चम्पक Michelia

Champaka Lin. und Mesua ferrea Wight. Arn. (HAR. 180) AK. 2, 4, 2, 44. 45. H. an. 3, 488. MED. j. 82. — 2) m. Staubfaden, insbes. der Lotusblüte H. an. MED. — 3) Gold, m. H. an. MED. n. TRIK. 2, 9, 31. — 4) m. Fürst von Kāmpā RĪGĀ-TAR. 8, 540. N. pr. eines Sohnes des Viçvāmitra MBH. 13, 237.

चाम्पेयक n. = चाम्पेय 2. RĪGĀN. im ÇKDr.

चाम्य (von चम्) n. Speise ÇKDr. WILS.

चाय् चौपति und ते wahrnehmen; verehren DHĀTUP. 21, 16. अचायीत् und अचासीत् VOP. 8, 128. — S. 4. चि.

चायं adj. von चय gaṇa तात्तादि zu P. 4, 3, 152.

चायक adj. von चि P. 6, 1, 78, Sch.

चायनीय zur Erkl. von चित्र NIR. 12, 6, 16; also wohl wahrnehmbar (vgl. चाय्, 4. चि).

चायमानं (vgl. 4. चि) patron. des Abhjavartin RV. 6, 27, 5, 8.

चायित् NIR. 5, 25. = ऋष्टृ (vgl. चाय् und 4. चि) nach Durga.

चायुं (von 4. चि) adj. Scheu —, Ehrfurcht bezeugend: अयं मह्या गिरः । पृष्ठेषु य उ चायवः RV. 3, 24, 4.

चार (von 1. चर्) 1) m. a) = चर् Späher, Kundschafter AK. 2, 8, 1, 13. TRIK. 3, 3, 348. H. 734. an. 2, 417. MED. r. 33. M. 7, 184. 9, 261. 266. 298. 306. MBH. 1, 5604. R. 1, 7, 10, 17. 3, 37, 7, 9, 10. 5, 29, 4. 79, 5. MRĪKḢ. 144, 10. KATHĀS. 3, 72. 6, 154. पुरुष HARIV. 10102. — b) Gang, Bewegung, Lauf H. an. MED. SUÇA. 2, 61, 12. (विहंगः) माण्डलशीघ्रचारः VIKR. 140. निवृत्तचारः सकृसा गतो रविः प्रवृत्तचारा रजनी क्षुपस्थिता R. 2, 66, 23. यथाकामं KĀND. UP. 7, 1, 5. कुटिलं PAÑKAT. 247, 11. पारं MEGH. 61. Von den Bewegungen, dem Laufe der Gestirne BHĀG. P. 5, 22, 12. VARĀH. BRH. S. 3, 4. 6, 12. 11, 1. 12, 2. 13, 2. 46, 1 u. s. w. — c) das Verfahren, s. कामचार. — d) das Betreiben: वाणिज्यं MBH. 5, 1410. — e) Fessel AK. 3, 3, 14. TRIK. H. an. MED. Gefängnis H. 806. — f) Buchanania latifolia Roxb. (पिपाल) H. an. MED. — 2) n. ein künstlich zubereitetes Gift H. 1314, v. l. für वार.

चारक 1) adj. (von चर्) handelnd, zu Werke gehend: प्रच्छन्नं R. 3, 66, 18; vgl. प्रच्छन्नचारिन् 51, 26. — 2) m. a) Späher, Kundschafter (vgl. चार) MBH. 2, 172 (= PAÑKAT. II, 66). 4, 911. — b) Treiber, Hüter (vom caus. von चर्) P. 7, 3, 34, Sch. = अश्वादिपाल H. an. 3, 40. MED. k. 86. Vgl. गो. Führer, = संचारक H. an. = संचालक (ÇKDr. संचारक) MED. an associate, a companion WILS. = भोजक Fütterer (vgl. चर्) TRIK. 3, 3, 21; oder ist etwa भोगिक Pferdekehnecht zu lesen? — c) ein herumziehender Brahmanenschüler (vgl. चर्क) LALIT. 335. — d) Fessel (vgl. चार) TRIK. H. an. MED. Gefängnis H. 806, Sch. DAÇAK. in BENF. Chr. 198, 11. 200, 20. — e) Buchanania latifolia Roxb. (vgl. चार) RĪGĀN. im ÇKDr. — f) N. pr. eines Mannes: चारकत्रिरात्र m. Bezeichnung einer Feier P. 6, 2, 97, Sch. — 3) f. चारिका a) Dienerin (die da hinundhergeht): अस्तःपुरं KATHĀS. 14, 65. VID. 125. — b) Schabe WILS. — 4) adj. von Kāraka verfasst: श्लोकाः P. 4, 3, 107, Sch.

चारकाण्ड (चार + का^०) n. ascensional difference (in Astronomy) WILS. चारकीण (von चर्क) adj. für einen herumziehenden Brahmanenschüler geeignet P. 5, 1, 11.

चारचतुस् (चार + चतुस्) adj. der sich der Späher als Augen bedient: